

**Poročilo o delu Medresorske delovne skupine
za boj proti trgovini z ljudmi v letu 2006**

Ljubljana; April 2007

Vsebina:

Povzetek	6
I. Zakonodajni okvir	8
II. Preventiva	10
Ozaveščanje širše javnosti	10
Ozaveščanje strokovne javnosti – izobraževanja	11
Ozaveščanje ciljne populacije	
III. Pregon kaznivih dejanj v povezavi s trgovino z ljudmi	15
Aktivnosti policije	15
Aktivnosti Državnega tožilstva	16
IV. Pomoč in zaščita žrtev trgovine z ljudmi	19
Projekt »PATS«	19
Projekt oskrba žrtev trgovine z ljudmi	20
Projekt »EQUAL«	22
V. Mednarodno sodelovanje	23

Povzetek

V skladu s sklepom Vlade Republike Slovenije št. 240-05/2003-1 z dne 18. decembra 2003 je Medresorska delovna skupina za boj proti trgovini z ljudmi (v nadaljevanju: MDS), pripravila poročilo o delu za leto 2006.

V letu 2006 se je MDS sestala pet krat, in sicer 13. januarja, 22. februarja, 6. junija, 8. septembra, in 11. decembra. Vsebina in sklepi razprav z delovnih sestankov so zabeleženi v vsakokratnem Zapisniku sestanka, ki je bil po potrditvi razdeljen članom MDS.

V prvi polovici leta 2006 je bilo delo MDS usmerjeno v pripravo Akcijskega načrta za leto 2007, ki ga je Vlada RS sprejela na 84. redni seji dne 27. julija 2006 (sklep št. 23100-3/2006/7).

Vlada RS je ob koncu leta 2006 sprejela sklep o spremembah in dopolnitvah članstva v MDS. Sprememba je nastala zato, ker sta IOM in UNHCR zaprla pisarni v Sloveniji, UVI, MZ, GPU – MNZ, DZ RS in MORS pa so imenovali druge člane.

Zakonodajni okvir

MDS se je seznanila s predlaganimi spremembami Zakona o tujcih, ki na podlagi nekaterih Direktiv EU v posebnem členu opredeljuje postopke z žrtvami trgovine z ljudmi – tujci. Nekateri člani MDS so sodelovali pri pravni redakciji Konvencije Sveta Evrope o ukrepih proti trgovini z ljudmi, kot začetek izpeljave ratifikacijskega postopka.

Preventiva

Preventivne aktivnosti so potekale v okviru ozaveščanja širše javnosti preko spletne strani Vlade RS, z izdelavo preventivnih spotov, ponatisom preventivnega materiala ipd; ozaveščanje ciljne populacije skozi projekte nevladnih organizacij ob sofinanciranju posameznih ministrstev; ozaveščanja oz. izobraževanja strokovne javnosti, predvsem usposabljanje policije v sodelovanju z nevladnimi organizacijami, interno strokovno usposabljanje in izobraževanje nevladnih organizacij. V okviru tega velja izpostaviti organizacijo posveta na temo nove Konvencije SE o ukrepanju proti trgovini z ljudmi. Posvet, ki je potekal 18. oktobra v so-organizaciji Ministrstva za notranje zadeve in Informacijsko Dokumentacijskega Centra Sveta Evrope v Ljubljani, je bil namenjen slovenski strokovni javnosti. Ob tej priložnosti je MNZ financiralo izdajo in natis Zbornika, ki povzema vse strokovne prispevke in druga gradiva s področja trgovine z ljudmi.

Eden izmed načinov preventivnih ukrepov je tudi evidentiranje podatkov Zavoda Republike Slovenije za zaposlovanje, ki se nanašajo na izdana delovna dovoljenja osebam tujim državljanom, za t.i. rizične poklice, kjer bi lahko prišlo do zaznavanja elementov trgovine z ljudmi. V primerjavi s predhodnimi leti je zaznati rahel porast izdanih delovnih dovoljenj za poklic barske plesalke.

Pregon kaznivih dejanj

Na podlagi dosedanjih izkušenj se ugotavlja, da je na osnovi statističnih podatkov, ki zajemajo število zadev – kazenskih ovadb, obtožb, pravnomočnih sodb, število osumljencev in žrtev, težko opredeliti pojav, ki bi zrcalil določeno časovno obdobje. Upoštevati je potrebno dolgotrajnost postopkov in spreminjanje okoliščin posamezne zadeve, ki iz prvotno podane kazenske ovadbe skozi čas preide v obtožnico za tem pa v sodbo. Možnosti različnih

razpletov posamezne zadeve je več in jih je le težko posamezno spremljati. Upoštevajoč navedeno, je MDS opredelila, da se pojav trgovine z ljudmi v Republiki Sloveniji spremlja na podlagi merljivih podatkov Policije in Državnega tožilstva in sicer ločeno. Tako se v okviru kaznivih dejanj, ki se navezujejo na problematiko trgovine z ljudmi spremljajo podatki o kaznivih dejanjih; Trgovina z ljudmi 387.a čl. KZ, Spravljanje v suženjsko razmerje 387 čl. KZ in Zloraba prostitucije 185 čl. KZ. Zaradi primerjave se v širšem pojmovanju še dodatno spremljajo kazniva dejanja Prikazovanje, izdelava, posest in posredovanje pornografskega gradiva 187/2 čl. KZ in Prepovedano prehajanje meje ali ozemlja države 311 čl. KZ.

Dodatno so upoštevani indirektni kazalci nevladnih organizaciji glede dela z žrtvami trgovine z ljudmi pri čemer je potrebno števila obravnavanih žrtev predhodno uskladiti.

Pomoč žrtvam trgovine z ljudmi

Zaključilo se je triletno obdobje izvajanja projekta "Uvajanje mehanizma za prepoznavanje, pomoč in zaščito žrtev trgovine z ljudmi in/ali spolnega nasilja v azilnih postopkih v Sloveniji" (PATS), ki je potekal v Azilnem domu v Ljubljani. Izvajali so ga Sektor za azil pri Ministrstvu za notranje zadeve, nevladni organizaciji Društvo Ključ in Center za psiho-socialno pomoč beguncem pri Slovenski filantropiji. Skupno število uporabnikov v preteklem letu je bilo 35. Projekt vsa tri leta financira Ministrstvo za zunanje zadeve, v letu 2006 v višini **20.865 EUR** (5 mio SIT), ki zagotavlja tudi politično podporo s spodbujanjem prenosa znanj, ki so jih v okviru PATS razvile slovenske nevladne organizacije.

V mesecu juniju 2006 se je v reševanje problematike trgovine z ljudmi in sicer s projektom oskrbe žrtev trgovine z ljudmi vključila tudi Slovenska Karitas. Prijavila se je na razpis, ki ga je pripravilo Ministrstvo za delo, družine in socialne zadeve, Ministrstvo za notranje zadeve in Ministrstvo za pravosodje in bila v skladu z razpisnimi zahtevami izbrana za izvajanje programa oskrbe žrtev trgovine z ljudmi. Projekt je bil ovrednoten na **36.213 EUR** (8.678.150, SIT). Slovenska Karitas je v obdobju od 22.5. do 31.12.2006 v okviru tega projekta obravnavala 21 oseb žrtev trgovine z ljudmi. Prav tako je bilo na tem področju aktivno tudi Društvo Ključ, ki je eno izmed oblik pomoči nudilo 19 osebam s predpostavko, da gre za žrtve trgovine z ljudmi.

V letu 2006 sta Ministrstvo za notranje zadeve in Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve v skladu z Akcijskim načrtom medresorske delovne skupine za boj proti trgovini z ljudmi za leto 2007, ki ga je potrdila Vlada Republike Slovenije na 84. redni seji dne 27.7.2006, dne 22.12.2006 objavili dva vsebinsko ločena vendar usklajena razpisa v okvirni skupni vrednosti **68.000 EUR** (16.300.000, SIT).

Tudi v letu 2006 je potekal projekt: (Re)integracije žrtev trgovine z ljudmi, ki ga koordinira Društvo Ključ – Center za boj proti trgovini z ljudmi. Projekt je namenjen tujcem/kam kot tudi slovenskim državljanom/kam. Vključuje socialno in delovno (re)integracijo s katerim se želi doseči, da žrtev trgovine z ljudmi pridobi samozavest in samoiniciativnost, katere je v času izkoriščanja izgubila. Iz Programa pobude skupnosti EQUAL je bilo projektu dodeljenih 232.799,90 EUR (55.788.167,- SIT) sredstev, do konca leta 2006 pa je MDDSZ koordinatorju povrnilo izkazane izdatke v skupni višini **70.330,40 EUR** (16.853.976,64 SIT). V program (re)integracije sta bili v letu 2006 vključeni dve uporabnici.

Mednarodno sodelovanje

Predstavniki MDS so se v letu 2006 v okviru svojih organizacij in / ali kot člani skupnih delegacij udeležili številnih domačih in mednarodnih dogodkov s področja boja proti trgovini z ljudmi, kjer so v večini primerov podali tudi lastne prispevke.

I. Zakonodajni okvir

1. Državni zbor Republike Slovenije je dne 14. 7. 2006 na 19. redni seji sprejel Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o tujcih (ZoT Ur.l. RS. 79/06). Določbe predlaganega zakona opredeljujejo izdajo dovoljenja za zadrževanje in dovoljenja za začasno prebivanje žrtvam trgovine z ljudmi v novem 38. a členu "Žrtve trgovine z ljudmi".

Zaradi uskladitve z Direktivo Sveta EU 2004/114/ES z dne 13. decembra 2004 o pogojih za sprejem državljanov tretjih držav za namene študija, izmenjav učencev, neplačanega usposabljanja ali prostovoljnega dela (UL L št. 375 z dne 23.12.2004, str. 12), je na novo določeno, da se dovoljenje za začasno prebivanje v Republiki Sloveniji lahko izda tudi tujcu, ki je žrtev trgovine z ljudmi.

Zaradi implementacije Direktive Sveta 2004/81/ES z dne 29. aprila 2004 o dovoljenju za prebivanje za državljane tretjih držav, ki so žrtve trgovine z ljudmi ali so jim pomagali pri nezakoniti preselitvi in ki sodelujejo s pristojnimi organi je dodan nov razlog za izdajo dovoljenja za začasno prebivanje in sicer izdaja dovoljenja za začasno prebivanje za tujce, državljane tretjih držav, ki so žrtve trgovine z ljudmi in ki v kazenskem postopku trgovine z ljudmi sodelujejo kot pričé. Za tujce, ki so žrtve trgovine z ljudmi je izdaja prvega dovoljenja za začasno prebivanje urejena drugače, kot za ostale tujce, državljane tretjih držav, saj lahko prošnjo za izdajo dovoljenja vložijo pri pristojnem organu v Republiki Sloveniji, drugačni pa so tudi pogoji za izdajo dovoljenja. V času t.i. stabilizacijske dobe oziroma dobe okrevanja, v kateri se žrtve trgovine z ljudmi odloča o tem ali bo sodelovala kot pričá v kazenskem postopku trgovine z ljudmi, torej pred izdajo dovoljenja za začasno prebivanje, se žrtvi trgovine z ljudmi na njeno prošnjo ali po uradni dolžnosti dovoli zadrževanje v Republiki Sloveniji. Žrtve trgovine z ljudmi ima v času dovoljenega zadrževanja pravice, ki so zagotovljene tujcem z dovoljenim začasni zadrževanje (osnovno zdravstveno varstvo in osnovna oskrba). Enake pravice ima tudi žrtve trgovine z ljudmi, ki ji je izdano dovoljenje za začasno prebivanje in ki nima lastnih sredstev za preživljanje. Žrtvi trgovine z ljudmi se lahko med ali po zaključenem kazenskem postopku trgovine z ljudmi izda nadaljnje dovoljenje za začasno prebivanje iz drugega namena prebivanja v Republiki Sloveniji, če izpolnjuje pogoje za izdajo tega dovoljenja.

2. Slovenija je v letu 2006 začela s postopkom ratifikacije Konvencije Sveta Evrope o ukrepih proti trgovini z ljudmi, ki pa je začasno prestavljen. Omenjena konvencija je bila sprejeta na izrednem zasedanju Odbora ministrov Sveta Evrope dne 3. 5. 2005 in bila na Tretjem Vrhu Sveta Evrope, ki je potekal v Varšavi med 16. in 17. majem 2005, odprta za podpis. Slovenija je Konvencijo podpisala 3. aprila 2006. Predstavniki MDS so aktivno sodelovali na zasedanjih Odbora SE za pripravo Konvencije o ukrepih proti trgovini z ljudmi in podpirali njen sprejem. Načrt EU o najboljših praksah, standardih in postopkih za preprečevanje in boj proti trgovini z ljudmi (objavljen: 9.12.2005, Uradni list C 311, str. 0001-0012) državam članicam EU prednostno nalaga podpis in ratifikacijo Konvencije Sveta Evrope o ukrepih proti trgovini z ljudmi do konca leta 2007.

Zaradi določb Konvencije bodo v RS potrebne manjše spremembe oziroma dopolnitve Kazenskega zakonika, Zakona o kazenskem postopku in Zakona o odgovornosti pravnih oseb za kazniva dejanja, ki bodo pripravljene v letu 2007. Zato bo tudi ratifikacijski postopek zaključen šele konec leta 2007 ali v začetku 2008.

3. Z vidika zakonodajnega dela Ministrstva za pravosodje se je dne 1.1.2006 začel uporabljati Zakon o odškodnini žrtvam kaznivih dejanj (Uradni list RS, št. 101/05), ki ga je leta 2005 pripravilo Ministrstvo za pravosodje. Navedeni zakon v zvezi z nasilnimi dejanji omogoča predhodno izplačilo denarne odškodnine žrtvam kaznivih dejanj iz proračuna Republike Slovenije, če so žrtve državljani Republike Slovenije ali druge države članice Evropske unije. Te pravice veljajo tudi za žrtve trgovine z ljudmi, seveda, če so

državljanke/državljeni Republike Slovenije ali druge države članice Evropske unije in izpolnjujejo druge pogoje po tem zakonu. Ministrstvo za pravosodje je v letu 2006 za učinkovito izvajanje tega Zakona izdalo štiri podzakonske akte. V skladu z 20. členom navedenega zakona pa je začela delovati komisija, ki odloča o priznanju odškodnine žrtvi kaznivega dejanja.

II. Preventiva

Preventiva je nedvomno med pomembnejšimi področji ukrepov proti trgovini z ljudmi. V izogib posledicam, ki so zaradi ranljivosti človeškega dostojanstva in kršenja človekovih pravic težje odpravljive, je smiselno vlagati v preventivne aktivnosti ter tako poizkušati izkoreniniti ali vsaj omiliti ta odklonski pojav današnje družbe.

Preventivno ukrepanje je možno na različnih segmentih in hkrati tudi za različne ciljne skupine. Zajema ozaveščanje širše javnosti; izobraževanje in izpopolnjevanje strokovnjakov obravnavanega področja; ozaveščanje ciljnih skupin – potencialnih žrtev trgovine z ljudmi; raziskovalne dejavnosti; spremljanje pojava ter nenazadnje krepitev nadzorstvenih mehanizmov tako v okviru organov preiskave in pregona, kot tudi v okviru drugih institucij, katerih delo posega na področje boja proti trgovini z ljudmi.

Ozaveščanja širše javnosti

1. Pomembnejša oblika ozaveščanja širše javnosti so mediji. Za razumevanje razmerja med mediji in trgovino z ljudmi pri nas, je potrebno analizirati vsak pojav posebej in za tem prepoznati uresničevanje poslanstva, ki ga medijem pripisujemo. Kljub nekaterim kritičnim opazkam predvsem raziskovalnega novinarstva, ki izpostavlja, da trgovina z ljudmi ni več dogodek vreden obdelave, je bilo v preteklem letu zaznati kar nekaj radijskih in televizijskih oddaj na to temo. Objavljenih je bilo tudi nekaj časopisnih prispevkov, res da le ob dogodkih, ki vzbudijo pozornost širše javnosti, kot na primer smrt barske plesalke, domnevno tudi prostitutke. Tovrstne senzacionalistične objave še zdaleč ne služijo prenosu prave podobe o problematiki trgovine z ljudmi. Na ta način je širši javnosti predstavljena le skopa informacija o dogodku in povsem razumljivo je, da laična javnost ne razlikuje med pojmi trgovine z ljudmi, prisilne prostitucije, ilegalnih migracij ipd. Saj so tovrstna znanja žal pomanjkljiva tudi pri medijih, ki o tem poročajo. Kljub temu lahko izpostavimo nekaj primerov dobrega in korektnega poročanja, predvsem ko gre za širšo predstavitev same problematike. Ena takih radijskih oddaj je bil »Studio ob 17-h« na Radio Slovenija, ki je pod vodstvom raziskovalnega novinarja v dve urnem prispevku zelo nazorno in z izbranimi intervjuji celovito predstavil problematiko trgovine z ljudmi v evropskem in slovenskem prostoru.

2. Ena izmed oblik transparentnega delovanja v odnosu do širše javnosti je dostopnost do osnovnih informacij objavljenih na spletnih straneh. Problematika boja proti trgovini z ljudmi je tudi v letu 2006 v slovenskem in angleškem jeziku objavljena na spletnem mestu Vlade Republike Slovenije (internetni naslov: http://www.vlada.si/delo_vlade/projekti/boj_trgovina_z_ljudmi/). Stran obsega predstavitev dela Medresorske delovne skupine za boj proti trgovini z ljudmi, ključne mednarodne in nacionalne dokumente, raziskave in poročila ter povezave z organizacijami, ki žrtvam trgovine z ljudmi zagotavljajo pomoč. Za aktualiziranje vsebin skrbi Urad vlade za informiranje. Do omenjenih vsebin lahko uporabniki interneta dostopajo tudi prek portala e-uprava <http://e-uprava.gov.si/e-uprava/> - podportal »Življenjski dogodki«.

3. Policija v letu 2006 ni bila nosilec preventivnih akcij za področje prostitucije in trgovine z ljudmi. Preventivni cilji so bili usmerjeni v obveščanje širše javnosti. Policija je o svojih aktivnostih na tem področju obveščala javnost preko sporočil za javnost in tiskovnih konferenc. Predstavila je tudi načine izkoriščanja žrtev prostitucije in trgovine z ljudmi. Policija je svoje aktivnosti širši javnosti predstavljala tudi na okroglih mizah in konferencah, ki so jih organizirale nevladne in druge organizacije.

4. Na področju ozaveščanja širše javnosti je bilo aktivno tudi Društvo Ključ in sicer;

- predstavilo je preventivni spot namenjen ciljni skupini odjemalcev storitev prostitucije, ki se je predvajal od 16.06. – 17.07.2006 na RTV Slo in POP TV;

- izdelalo je dokumentarni film o delu društva Ključ, namenjen ozaveščanju strokovne javnosti;
- izvedlo ponatis preventivnega materiala v obliki razglednic in distribucija le teh po dnevnih lokalih;
- izpeljalo sodelovanje z MTV ob izdelavi novega preventivnega materiala v obliki zgoščenke;
- sodelovalo v skupni akciji petih organizacij ob dnevih nasilja nad ženskami – natis razglednic in distribucija le teh.

Ozaveščanje strokovne javnosti – izobraževanja

5. Informacijsko dokumentacijski center Sveta Evrope v Ljubljani (IDC SE) in Ministrstvo za notranje zadeve sta organizirala posvet na temo Uveljavljanja konvencije Sveta Evrope o ukrepanju proti trgovini z ljudmi. Na posvetu je imel uvodni nagovor minister za notranje zadeve Dragutin Mate. Udeležence posveta je spodbudil k večji motiviranosti v ukrepih proti trgovini z ljudmi ter na ta način dal dogodku poseben poudarek. Posveta so se udeležili člani MDS za boj proti trgovini z ljudmi.

Posvet je bil priložnost za poglobljeno seznanitev s prizadevanji mednarodne skupnosti in njenimi pravnimi instrumenti, stanjem v mednarodni skupnosti, v Evropi in v Sloveniji. Strokovnjakinje in strokovnjaki ter predstavnice in predstavnike vladnih in nevladnih organizacij so predstavili temeljna izhodišča posameznih vsebinskih sklopov, ki so:

- Prizadevanja mednarodnih organizacij ter mednarodni pravni instrumenti v boju proti trgovini z ljudmi
- Potrebna dopolnila slovenske zakonodaje in podzakonskih aktov za uveljavljanje določb Konvencije Sveta Evrope o ukrepanju proti trgovini z ljudmi
- Učinkovitost policije, tožilstva in sodstva pri odkrivanju, preganjanju in kaznovanju storilcev kaznivih dejanj povezanih s trgovino z ljudmi
- Oblike pomoči žrtvam pri njihovem fizičnem, psihološkem in socialnem okrevanju
- Krepitev nacionalnega usklajevanja med različnimi organi in organizacijami, odgovornimi ali delujočimi na področju preprečevanja trgovine z ljudmi.

V razpravi, ki je sledila, so udeleženci izmenjali mnenja, izkušnje in oblikovali predloge...

O posvetu je bil izdan Zbornik s prispevki predavateljev ter nekaterimi pomembnejšimi dokumenti obravnavanega področja. Zbornik je tako primerno gradivo v izobraževalnem sistemu fakultet, ki imajo tematiko trgovine z ljudmi v svojem izobraževalnem programu.

6. Kriminalistična policija je v sodelovanju z uniformirano policijo v letu 2006 izvedla ocenjevalno usposabljanje multiplikatorjev za usposabljanje policistov na področju boja zoper trgovino z ljudmi. Multiplikatorji so v nadaljevanju izvedli tudi več usposabljanj policistov na lokalnih policijskih upravah. Usposabljanj se je udeležilo preko 800 policistov.

7. Kriminalistična policija je izvedla tudi specialistično usposabljanje za kriminaliste na temo Tihotapstvo ljudi in trgovina z ljudmi. Usposabljanje je bilo usmerjeno v načine in postopke odkrivanja protipravne premoženjske koristi ter preiskovanja kaznivih dejanj pranja denarja, kot posledica izvrševanja kaznivih dejanj tihotapstva ljudi in trgovine z ljudmi.

8. Po podpisu pogodbe o izvajanju projekta Oskrba žrtev trgovine z ljudmi v letu 2006, je znotraj Slovenske Karitas potekalo usposabljanje strokovnih sodelavcev in strokovnjakov. Enkrat tedensko se je sestajal strokovni tim treh redno zaposlenih sodelavcev in petih prostovoljcev, ki se je praktično usposabljal za delo, ocenjeval primere, vzpostavljala mrežo sodelovanja doma in v tujini. Strokovni sodelavci so za usposabljanje povabili k sodelovanju priznane strokovnjake in se udeleževali strokovnih seminarjev doma in v tujini. V devetih mesecih je bilo usposobljenih cca. 10 oseb, ki so sposobne zagotavljati 24 urno dežurstvo.

Posebno usposabljanje, ki je potekalo individualno in se zaključilo s skupnim srečanjem je bilo izvedeno za prevajalce.

9. Strokovni sodelavci in prostovoljci so se dodatno individualno usposabljali preko literature in izvedbe delavnic, hkrati pa sta bili izvedeni dve ekskurziji z ogledom izvajanja programa v tujini. Za literaturo je poskrbel koordinator tima. Izobraževanje in dodatno usposabljanje je potekalo preko socialnih delavnic, ki so se izvajale v sodelovanju in pod vodenjem strokovnjakov. Obravnavali so področja svetovalnega dela z žrtvami, vodenja pogovorov, povratnih informacij, aktivnega sodelovanja žrtve v procesu reševanja situacije, razbremenilnih procesov in razumevanja ter vživljanja v žrtev. Vsebine so bile namenjene tudi razvoju osebnosti in skrbi za osebne razbremenitve pri težkem delu z žrtvami trgovine z ljudmi. Izvajale so se tehnike in metode dobrega strokovnega sodelovanja.

10. Društvo Ključ je izvajalo strokovna izobraževanja po posameznih programih, ki so nekatera v celoti ali delno sofinancirana s strani pristojnih ministrstev Vlade RS (MDDSZ in MZZ);

- v okviru programa VIJOLICA dve interni izobraževanji za nove prostovoljce/ke,
- v okviru programa CAP eno izobraževanje za nove prostovoljce/ke,
- v okviru programa »GENERACIJA II« ciklus izobraževanj za nove prostovoljce/ke, ki bodo delali v skupini za pomoč žrtvam trgovine z ljudmi,
- v okviru programa EQUAL izobraževanje za transnacionalne partnerje iz Španije o oblikah dela. Izobraževali so se za poklic »peer counsellor«, ki ga je pripravil transnacionalni partner iz Italije,
- v okviru programa ACTA so izvedli ciklus treh izobraževanj za partnerje v Makedoniji,
- v okviru programa »PATS« so izvedli dva ciklusa izobraževanj za partnerje, ki so vključeni v proces regionalizacija (BIH in RH),

11. Izvedli so tudi izobraževanja in oblike sodelovanja na posvetih na temo trgovina z ljudmi za naslednje naročnike:

- tri izobraževanja za uslužbenke Operativno komunikacijskega centra Generalne policijske postaje (113),
- eno izobraževanje za uslužbenke Uprave kriminalistične policije,
- dve izobraževanji za Mirovni inštitut, v okviru programa East/East (mednarodna udeležba),
- dva posveta za uslužbenke Azilnega doma,
- eno izobraževanje za Mirovni inštitut v okviru projekta Border monitoring (mednarodna udeležba),
- eno izobraževanje za generalno policijsko upravo ob odhodu policijske enote na Kosovo,
- izobraževanje za nove prostovoljce Slovenske filantropije,
- sodelovanje na posvetu v sklopu promocije nove »Konvencije Sveta Evrope o ukrepanju proti trgovini z ljudmi«.

Ozaveščanje ciljne populacije

12. Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve – Direktorat za družino je leta 2006, v okviru vsakoletnega javnega razpisa za sofinanciranje programov v podporo družini, sofinanciralo dva preventivna projekta na področju boja proti trgovini z ljudmi in nasilja v družini, in sicer projekt »Vijolica« v višini 2.537,14 EUR (608.000 SIT) ter projekt CAP – Program za preventivo zlorabe otrok je program primarne preventive v višini 2.537,14 EUR (608.000 SIT). Oba projekta je izvajalo društvo Ključ. Tako so bile v letu 2006 izvedene delavnice s preventivnim programom "Vijolica" – kako se izogniti pastem trgovine z ljudmi", za otroke po osnovnih in srednjih šolah, njihove starše in osebe na šoli, skupno za približno 545 uporabnikov. Mestna občina Ljubljana, kot sofinancer programa, je naročila zunanjo, strokovno ocenjevanje. Društvo je prav tako nadaljevalo z delavnicami o ukrepih proti zlorabi

otrok CAP Delavnice so bile izvedene za 896 otrok osnovnih šol, njihove starše in osebe na šolah.

13. Izdelani so bili informativni letaki za žrtve trgovine z ljudmi, v katerih so obvestila o oblikah pomoči, ki jih nudi društvo Ključ in o postopkih, ki jih izvaja Policija ter o zaslišanju pred preiskovalnim sodnikom. V izobraževalnem centru Gotenica je bilo marca 2006 policistom in kriminalistom razdeljenih 2000 letakov v okviru usposabljanja t.i. multiplikatorjev.

Spremljanje pojava skozi zaposlovanje tujih državljanov

14. V okviru preventivnih dejavnosti je v Akcijskem načrtu 2004 – 2006 pod 4. točko poglavja Preventiva, opredeljena potreba po postavitvi ustrezne metodologije zbiranja statističnih podatkov o pojavu trgovine z ljudmi v Republiki Sloveniji. Eden izmed načinov je evidentiranje podatkov Zavoda Republike Slovenije za zaposlovanje, ki se nanašajo na izdana delovna dovoljenja osebam tujim državljanom, za t.i. rizične poklice, kjer bi lahko prišlo do zaznavanja elementov trgovine z ljudmi. Gre za poklice plesalke, zabavni program, gradbeništvo in delovna dovoljenja za kitajske državljane.

Vlada Republike Slovenije je leta 2006 sprejela Uredbo o določitvi kvote delovnih dovoljenj za leto 2006, s katero se omejuje število tujcev na trgu dela (Ur.l.RS, št. 30/2006) ter Uredbo o spremembah in dopolnitvah Uredbe o določitvi kvote delovnih dovoljenj za leto 2006 (Uradni list RS št. 106/2006), s katero je povečala število dovoljenj za 1.150, in sicer 500 za sezonska dela v gradbeništvu, 350 za nove zaposlitve - po pravilniku (brez kontrole trga dela) in 300 za napotene delavce.

Z osnovno uredbo o določitvi kvote delovnih dovoljenj za leto 2006 (objavljeno v Uradnem listu RS, št. 30/2006) je vlada določila kvoto v višini 17.350 delovnih dovoljenj. Ob obravnavi predloga uredbe na seji Ekonomsko socialnega sveta pa je bil sprejet sklep, da Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve po šestih mesecih socialne partnerje informira o izkoriščenosti kvote in predlaga morebitno dopolnitev uredbe.

Na dan 31.12. 2006 je bilo na slovenskem trgu dela 53.661 tujcev, ki so bili v Sloveniji zaposleni ali so opravljali storitve. Od tega:

- je bilo 3.436 (1.485 zaposlenih, 1.951 storitve) državljanov EU;
- je bilo 50.225 (49.052 zaposlenih, 1.173 storitve) državljanov tretjih držav; med njimi je največ državljanov republik nekdanje Jugoslavije 47.711 (46.611 zaposlenih, 1.100 storitve).

V letu 2006 je bilo izdanih 769 delovnih dovoljenj za barske plesalke, od tega 53 za državljanke držav članic EU (42 Češka in 11 Slovaška). Daleč največ je bilo izdanih delovnih dovoljenj za državljanke Ukrajine in sicer 454.

Kitajskim državljanom je bilo izdanih 305 delovnih dovoljenj.

V letu 2006 je bilo glede na gradbeno sezono naslednje število sezonskih delavcev v gradbeništvu: konec marca 2.607; konec junija 3909; konec septembra 5153 in konec decembra 2921. Povprečno 3.647.

Tabela 1: Število izdanih delovnih dovoljenj v letu 2006 za t.i. rizične poklice

Izdana delovna dovoljenja za t. i. "rizične poklice"	2004	2005	2006
Poklic plesalke	707	694	769
Poklici v gradbeništvu	3.665	3.465	3.647
Kitajski državljani zaposleni v gostinstvu	245	284	305
Skupaj	4617	4443	

Tabela 2: Izdana delovna dovoljenja za poklic plesalke v letih 2001 - 2006

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Izdana delovna dovoljenja – poklic plesalke	679	630	880	707	694	769

Vir: ZRSZ

III. Pregon kaznivih dejanj v povezavi s trgovino z ljudmi

Dosedanje izkušnje kažejo, da je na osnovi statističnih podatkov, ki zajemajo število zadev – kazenskih ovadb, obtožb, pravnomočnih sodb, število osumljencev in žrtev, težko opredeliti pojav, ki bi zrcalil pojav trgovine z ljudmi skozi določeno časovno obdobje. Upoštevati je potrebno dolgotrajnost postopkov in spreminjanje okoliščin posamezne zadeve, ki iz prvotno podane kazenske ovadbe skozi čas preide v obtožnico za tem pa v sodbo. Možnosti različnih razpletov posamezne zadeve je več in jih je le težko posamezno spremljati. Upoštevajoč navedeno, je MDS opredelila, da se pojav trgovine z ljudmi v Republiki Sloveniji spremlja na podlagi merljivih podatkov Policije in Državnega tožilstva, torej direktnih kazalcev. Dodatno bodo upoštevani indirektni kazalci nevladnih organizaciji glede dela z žrtvami trgovine z ljudmi, pri čemer je potrebno števila obravnavanih žrtev predhodno uskladiti.

Aktivnosti policije

Policija je aktivnosti v boju zoper prostitucijo in trgovino z ljudmi usmerjala predvsem v odkrivanje posameznikov in kriminalnih združb, ki si z izvrševanjem kaznivih dejanj s področja prostitucije in trgovine z ljudmi pridobivajo protipravno premoženjsko korist. Pri obravnavi primerov, je bilo ugotovljeno, da so si posamezniki in kriminalne združbe v letu 2006 pridobile protipravno premoženjsko korist v višini vsaj 15 mio SIT oziroma 62.500 EUR

Zaznane so bile tudi nekatere nove oblike izvrševanja kaznivih dejanj s področja prostitucije in trgovine z ljudmi. Poleg že zaznanega načina spolnega izkoriščanja je bil zaznana tudi način in oblika izkoriščanja dela. Ugotovljeno je bilo, da žrtve trgovine z ljudmi in zlorabe prostitucije ne izvirajo samo iz držav izven EU (Ukrajina, Moldavija, Romunija, Bolgarija, Dominikanska Republika, Kolumbija,...) temveč prihajajo tudi državljanke članic EU (Slovaška).

Čl. 387 a KZ – Trgovina z ljudmi

Obravnavana so bila **3 kazniva dejanja** Trgovine z ljudmi po členu 387/a KZ. Statistično je bilo ovadenih 11 osumljencev. Pri tem je bilo statistično zaznanih 16 oškodovancev. Na pristojna državna tožilstva so bila podana 3 poročila. Kot posledica organizirane kriminalitete je bilo obravnavano 1 kaznivo dejanje.

Čl. 387 KZ – Spravljanje v suženjsko razmerje

Za kazniva dejanja spravljanja v suženjsko razmerje po členu 387 KZ, v letu 2006 ni bilo podanih kazenskih ovadb. Na pristojni državni tožilstvi sta bili podani **2 poročili**.

Čl. 185 KZ – Zloraba prostitucije

Policija je v letu 2006 obravnavala **18 kaznivih dejanj** zlorabe prostitucije po členu 185 KZ. Statistično je bilo kazensko ovadenih 65 osumljencev. Pri tem je bilo statistično zaznanih 28 oškodovancev. Na pristojna državna tožilstva so bila podana 4 poročila. Kot posledica organizirane kriminalitete je bilo obravnavanih 8 kaznivih dejanj.

Čl. 187/2 KZ – Prikazovanje, izdelava, posest in posredovanje pornografskega gradiva

Policija je zaznala 55 primerov – informacij o tovrstnem kaznivem dejanju. V 20 – ih primerih je na okrožna državna tožilstva podala kazensko ovadbo, v 8 – ih primerih pa poročilo. V reševanju je ostalo odprtih 27 primerov.

Čl. 311 KZ – Prepovedano prehajanje meje ali ozemlja države

Policija je v letu 2006 obravnavala **348 kaznivih dejanj** prepovedanega prehajanja meje ali ozemlja države po 311. členu KZ. Statistično je bilo kazensko ovadenih 568 osumljencev, na pristojna državna tožilstva je bilo podanih še 47 poročil. Kot posledica organizirane kriminalitete je bilo obravnavanih 85 kaznivih dejanj. Pri preiskovanju kaznivih dejanj prepovedanega prehajanja meje ali ozemlja države po 311. členu KZ je bilo v letu 2006

zaznanih manj sumov, da so tihotapljene osebe potencialne žrtve trgovine z ljudmi. Deloma to sovпада z drugačno strukturo migrantov v primerjavi s preteklimi leti, predvsem zaradi priprav na vstop v članstvo EU držav Bolgarije in Romunije.

Tabela 3: Statistični podatki kaznivih dejanj obravnavanih s strani Policije v povezavi s trgovino z ljudmi za leto 2006

Kaznivo dejanje	Število kazenskih ovadb na ODT	Število poročil na ODT	Število osumljenih oseb	K.D. posledica organiziranega kriminala	Število oškodovanih oseb
Trgovina z ljudmi 387.a čl. KZ	3	3	11*	1	16
Spravljanje v suženjsko razmerje 387 čl. KZ		2			
Zloraba prostitucije 185 čl. KZ	18	4	65*	8	28
Prikazovanje, izdelava, posest in posredovanje pornografskega gradiva 187/2 KZ	20	8			
Prepovedano prehajanje meje ali ozemlja države 311 čl. KZ	348	47	568*	85	

Opomba:

* število osumljenцев glede na obravnavane primere in ne kot dejansko število obravnavanih posameznikov

Aktivnosti državnega tožilstva

Tudi v letu poročanja je letni načrt dela Vrhovnega državnega tožilstva RS za učinkovito obravnavanje problematike trgovine z ljudmi zadalžil vrhovno državno tožilko za spremljanje, usmerjanje in koordiniranje dela, posamezna okrožna državna tožilstva in Skupina državnih tožilcev za boj proti organiziranemu kriminalu pa posamezne okrožne državne tožilce, ki so obravnavali konkretne zadeve s tega področja.

Državni tožilci so v letu poročanja zelo dobro sodelovali, okrožni državni tožilci so poročali o kazenskih zadevah, v katerih so usmerjali predkazenski postopek oz. vodili kazenske postopke. Sestanki vseh okrožnih državnih tožilcev, ki delajo na tem področju, z vrhovno državno tožilko pa je prispeval k oblikovanju enotne politike pregona obravnavanega kaznivega dejanja. Izmenjava izkušenj in znanj okrožnih državnih tožilcev je tudi odprla novo problematiko, povezano s kršitvijo temeljne človekove pravice do svobode in to spoznanje je vodilo okrožne državne tožilce, da so v obsegu, kolikor je to mogoče, prevzeli tudi delo na kazenskih zadevah, ki obravnavajo ta dejanja.

Statistični pregled s kratkim vsebinskim pojasnilom osvetljuje problematiko povezano s kaznivim dejanjem trgovine z ljudmi po 387. a členu Kazenskega zakonika (KZ). Spremljanje posameznih kazenskih zadev skozi daljše obdobje s poudarkom na letu 2006 izpričuje, da vrste ravnanj ni mogoče opredeliti kot kaznivo dejanje trgovine z ljudmi po 387. a členu KZ, temveč kot temu sorodna kazniva dejanja, najpogosteje kaznivo dejanje izkoriščanje prostitucije po 185. členu KZ. Sprememba slovenske kazenske zakonodaje v letu 2004 je vsebinsko kršitvi temeljne človekove pravice do osebne in spolne svobode pridružila tudi

kršitev le-te, izražene skozi ravnanja, sankcioniranja v kaznivem dejanju prikazovanja, izdelave, posesti in posredovanja pornografskega gradiva po 187. členu KZ. V letu 2006 pa so okrožni državni tožilci obravnavali, odločali in tudi zaključevali kazenske zadeve iz prejšnjih obdobj, ko smo ravnanja, sedaj zajeta v zakonskih znakih kaznivega dejanja trgovine z ljudmi, v celoti obravnavali še kot kaznivo dejanje spravljanja v suženjsko razmerje po 387. členu KZ.

Čl. 387. a KZ – Trgovina z ljudmi

V letu 2006 so Okrožna državna tožilstva v Republiki Sloveniji in Skupini državnih tožilcev za pregon organiziranega kriminala (Skupina) prejela **6 kazenskih ovadb** zoper 8 oseb na škodo 18 oškodovank.

V 4. zadevah je bilo odločeno in sicer v 1. izmed zadev zoper 2 osebi z zavržbo kazenske ovadbe, zahtevani sta bili 2 preiskavi zoper 4 osebe in vložena 1 obtožba zoper 2 obdolženca, ki sta bila v času trajanja kazenske preiskave v priporu. Zoper 1 osebo je bil postopek ustavljen.

Čl. 387 KZ – Spravljanje v suženjsko razmerje

Zaradi kaznivega dejanja spravljanje v suženjsko razmerje po 387. členu KZ v letu 2006 tožilstva niso prejela novih kazenskih ovadb. Tožilci pa so odločali o kazenskih zadevah, nanašajočih se na to kaznivo dejanje iz prejšnjih obdobj in sicer so zahtevali 1 preiskavo, v 1 kazenski zadevi so odstopili od pregona, vložili 2 obtožbi, podali 1 predlog za vložitev neposredne obtožbe in kot izjemno pomembno po končanem kazenskem postopku dosegli **obsodilno sodbo**. Skupno je bilo tako v letu 2006 zaradi kaznivega dejanja po 387. členu KZ v kazenskem postopku 12 oseb, 3 izmed teh pa so bili za to kaznivo dejanje tudi obsojeni.

Prepletenost dejanj, na katero je bilo opozorjeno v uvodu, je prišla jasno do izraza prav pri kazenski zadevi, v kateri je bilo obravnavanih **7 obdolžencev**, od katerih so bili **3 obdolženci** obsojeni zaradi kaznivega dejanja spravljanja v suženjsko razmerje po 387. členu KZ, ob tem pa tudi za kaznivo dejanje zlorabe prostitucije po 1. odstavku 185. člena KZ in kaznivo dejanje prepovedanega prehoda čez državno mejo po 3. in 2. odstavku 311. člena KZ. Ob njih pa so bili še **4 obdolženci** spoznani za krive kaznivega dejanja zlorabe prostitucije po 1. odstavku 185. člena KZ oziroma pomoči k temu kaznivemu dejanju. Prvo-obdolženemu je bila izrečena enotna kazen 5 let zapora, dvema obdolženima vsakemu po 2 leti zapora, enemu 1 leto in 10 mesecev zapora, preostalim trem pa so bile izrečene pogojne obsodbe, v katerih so bile določene zaporne kazni. *

Čl. 185 KZ – Zloraba prostitucije

Okrožna državna tožilstva in Skupina so prejeli v letu 2006 **8 kazenskih ovadb** zoper 21 oseb zaradi kaznivega dejanja zlorabe prostitucije po 185. členu KZ. Obravnavali so tudi 1 poročilo, ki se je nanašalo na 1 osebo, vendar zbrani podatki in dokazi niso zadostovali za izdelavo kazenske ovadbe.

Čl. 187/2 KZ – Prikazovanje, izdelava, posest in posredovanje pornografskega gradiva

V letu 2006 je bilo zaradi tega kaznivega dejanja podanih **7 kazenskih ovadb** zoper 9 oseb, pripravljeno je bilo tudi 1 poročilo, ki je obravnavalo 1 osebo. Vloženi sta bili 2 obtožbi, 2 ovadbi sta bili zavrženi, v 3 zadevah pa okrožni državni tožilci še zbirajo podatke in dokaze.

Čl. 311 KZ – Prepovedano prehajanje meje ali ozemlja države

Glede na naravo kaznivega dejanja prepovedanega prehajanje meje ali ozemlja države po 311. členu KZ lahko upravičeno sklepamo, da se sivo polje neodkritega kaznivega dejanja trgovine z ljudmi skriva prav tu in zato bodo morali tako policisti kot tožilci in nato sodniki temu posvetiti primerno pozornost. Zaradi tega kaznivega dejanja so v letu 2006 okrožni državni tožilci obravnavali **546 oseb**.

Tabela 4: Statistični podatki kaznivih dejanj obravnavanih s strani Okrožnih državnih tožilstev v povezavi s trgovino z ljudmi za leto 2006

Kaznivo dejanje	Število k.o. / poročil	Število obravnavanih oseb za k.o. / poročila	Zavržene k.o. (zoper št. oseb)	Uvedena preiskava (zoper št. oseb)	Vložena obtožba (zoper št. oseb)	Izrečena sodba (zoper št. oseb)	Število oškodovanih oseb
Trgovina z ljudmi 387.a čl. KZ	6	8	1 (2)	2 (4)	1 (2)		18
Spravljanje v suženjsko razmerje 387 čl. KZ				1 (iz 2005)	2 + 1(7) (iz 2005)	1 (3)*	
Zloraba prostitucije 185 čl. KZ	8 / 1	21 / 1				1 (3* + 4)	
Prikazovanje, izdelava, posest in posredovanje pornografskega gradiva 187/2 KZ	7 / 1	9 / 1	2		2		
Prepovedano prehajanje meje ali ozemlja države 311 čl. KZ		546				1 (3)*	
Skupaj						1(7)	

Opomba:

* gre za isti primer 3-h obsojenih oseb za kazniva dejanja po 387 čl., 185/1 čl. In 311/2,3 čl KZ, podrobneje opisano v tekstu

IV. Pomoč in zaščita žrtev trgovine z ljudmi

Projekt PATS

Zaključilo se je triletno obdobje izvajanja projekta "Uvajanje mehanizma za prepoznavanje, pomoč in zaščito žrtev trgovine z ljudmi in/ali spolnega nasilja v azilnih postopkih v Sloveniji" (PATS), ki je potekal v Azilnem domu v Ljubljani. Izvajali so ga Sektor za azil pri Ministrstvu za notranje zadeve, nevladni organizaciji Društvo Ključ in Center za psiho-socialno pomoč beguncem pri Slovenski filantropiji. Skupno **število uporabnikov** preteklo leto **je bilo 35**. Projekt vsa tri leta financira Ministrstvo za zunanje zadeve, v letu 2006 v višini **20.865 EUR** (5 mio SIT), ki zagotavlja tudi politično podporo s spodbujanjem prenosa znanj, ki so jih v okviru PATS razvile slovenske nevladne organizacije.

Pilotni PATS projekt je edinstven z več vidikov. Prvič je program namenjen neposredno »potencialnim« žrtvam trgovine z ljudmi, in sicer tako, da jim v njihovem jeziku oz. jeziku, ki ga razumejo, ponuja intenzivno individualno ozaveščanje o nevarnostih trgovine z ljudmi in seznanjanje z možnostmi iskanja zaščite ter pomoči. Upoštevajoč dejstvo, da azilni postopki pogosto predstavljajo enega od migracijskih kanalov, ki ga trgovci z ljudmi lahko zlorabijo za transport "človeškega blaga" v ciljne države, je preventivni učinek programa za ta del populacije (prosilce za azil), ki predstavlja eno izmed najbolj ranljivih kategorij migrantov, še posebej pomemben. Specifiko projekta pa zagotovo predstavlja tudi sodelovanje med vladnim, nevladnim in medvladnim sektorjem v fazi priprave in izvajanja projekta PATS.

Vsak akter se s svojim delom v aktivnosti projekta PATS vključuje individualno, vendar pa poteka med projektnimi partnerji ves čas tesna koordinacija, medsebojno obveščanje in nudenje strokovne pomoči. Primarno vlogo v projektu PATS, še zlasti glede neposrednega dela s potencialnimi žrtvami, ima nevladna organizacija, ki dnevno izvaja preventivne in individualne informativne razgovore s prosilkami in prosilci za azil v Azilnem domu. V ta namen je strokovni sodelavec/ka dnevno prisoten v nastanitvenih prostorih (pet dni na teden/ 4 ure na dan). Razgovori, ki potekajo ob pomoči tolmača, prispevajo k seznanjanju in ozaveščanju, še zlasti najbolj rizičnih populacij samskih žensk in otrok brez spremstva, o obstoju in nevarnostih trgovine z ljudmi in spolne zlorabe. Prosilci se posebej seznanijo tudi z elementi kaznivosti dejanj povezanih s trgovino z ljudmi in/ali spolno zlorabo, saj je to prvi korak, ki olajša prepoznavo v vlogi žrtve in s tem prispeva k temu, da žrtev lažje spregovori. Pozornost je pri informiranju dana tudi dejstvu, da status »žrtve« ne pomeni ustavitve azilnega postopka. Izrednega pomena pa je seznanjanje potencialne žrtve z možnostmi dostopa do pomoči in zaščite v Republiki Sloveniji ter v državah v regiji, da lahko osebe poiščejo učinkovito pomoč v trenutku, ko se prepoznajo kot žrtve ene in/ali druge zlorabe. Za namene ozaveščanja prosilk/prosilcev je bila v okviru projekta izdelana posebna brošura v štirih jezikih, ki navidezno predstavlja slovar, v resnici pa je preventivni material z razlago, kaj je trgovina z ljudmi in kaj je spolna zloraba, kakšno pomoč lahko žrtve dobijo in kontaktnimi podatki organizacij, kjer lahko poiščejo pomoč.

Regionalizacija projekta PATS

Predlog za regionalizacijo projekta PATS so pripravili projektni partnerji v letu 2004 in ga predstavili MDS, ki je proces širitve dobre prakse iz Slovenije v regijo JVE podprla. UNHCR je ob pomoči svojega regionalnega predstavništva v Budimpešti namreč ugotovil, da je PATS edinstven model, ki upošteva pri zatiranju pojava trgovine z ljudmi tudi vidik migracij oz. azila. Interes za širitev projekta in podporo pa je že na samem začetku izkazalo tudi Ministrstvo za zunanje zadeve Republike Slovenije. Slednje namreč posveča v okviru slovenskih zunanjepolitičnih ciljev posebno pozornost tako človekovim pravicam, med njimi perečemu problemu trgovine z ljudmi, kot tudi podpori državam JVE v procesu demokratizacije. Na osnovi tega je projekt PATS dobil regionalno dimenzijo, s širitvijo na Hrvaško in v Bosno in Hercegovino. V BIH projekt izvaja organizacija Bosansko hercegovska iniciativa žena, na

Hrvaškem pa organizacija Crveni križ RH. Predstavniki obeh organizacij so bili aprila in junija 2006 na izobraževanju v Sloveniji.

Projekt oskrba žrtev trgovine z ljudmi

1. V mesecu juniju 2006 se je v reševanje problematike trgovine z ljudmi s projektom oskrbe trgovine z ljudmi vključila tudi Slovenska Karitas. Izbrana je bila na razpisu, ki ga pripravilo Ministrstvo za delo, družine in socialne zadeve, Ministrstvo za notranje zadeve in Ministrstvo za pravosodje.. Projekt je bil ovrednoten na 36.213 EUR (8.678.150, SIT). Slovenska Karitas je odprla varno hišo, tako imenovani varni prostor, kjer je nudila vso potrebno oskrbo, prehrano, namestitvev in strokovno pomoč žrtvam, ki so tja nameščene po posredovanju policije ali pa same, ter zagotovili tri lokacije za krizne namestitve.

Z aneksom k pogodbi o sofinanciranju »Oskrbe žrtev trgovine z ljudmi v Republiki Sloveniji za leto 2006«, do izteka javnega razpisa oziroma izbora izvajalca za leto 2007 je bilo podaljšano izvajanje projekta »Oskrba žrtev trgovine z ljudmi«, izbranemu izvajalcu v letu 2006 Slovenski Karitas. Tako je bilo za projekt skupno namenjenih **40.739,94 EUR** (9.762.920,00 SIT).

2. V letu 2006 sta Ministrstvo za notranje zadeve in Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve v skladu z Akcijskim načrtom medresorske delovne skupine za boj proti trgovini z ljudmi za leto 2007, dne 22.12.2006 objavili dva vsebinsko ločena vendar usklajena razpisa:

- »Oskrba žrtev trgovine z ljudmi v Republiki Sloveniji – namestitve v varnem prostoru v letu 2007«, v okvirni vrednosti **35.000 EUR** (8.387.400,00 SIT),
- »Oskrba žrtev trgovine z ljudmi v Republiki Sloveniji – krizna namestitvev v letu 2007«, v okvirni vrednosti **33.000 EUR** (7.908.120,00 SIT).

Na razpisu sta bila izbrana NVO Društvo Ključ in Slovenska Karitas.

Projekt Oskrbe žrtev trgovine z ljudmi – krizna namestitvev obsega nudenje pomoči žrtvam trgovine z ljudmi pri njihovem telesnem, psihološkem in socialnem okrevanju, ko se žrtvi zagotovi prvi in nujen umik iz zatečenih okoliščin in vsebuje: ustrezno namestitvev, prehrano in oskrbo, psihološko pomoč, pomoč pri zagotavljanju osnovnega zdravstvenega varstva v skladu z zakonom, ki ureja zdravstveno varstvo in zdravstveno zavarovanje, prevajalske storitve in tolmačenje, če je potrebno, pomoč pri zagotavljanju ustrezne podpore otrokom žrtvam, svetovanje in nudenje informacij, zlasti v zvezi z njihovimi pravicami, v jeziku, ki ga razumejo, ostale ukrepe v smislu socializacije in revitalizacije.

Ko se žrtev odloči za sodelovanje v kazenskem postopku trgovine z ljudmi, ki vsebuje poleg zgoraj naštetega še pomoč pri urejanju statusa v Republiki Sloveniji v skladu z Zakonom o tujcih (Ur. l. RS, št. 107/2006 – uradno prečiščeno besedilo) in varovanje varnega prostora, v času varne namestitve, je v tem primeru žrtev vključena v okvir projekta Oskrbe – namestitvev v varnem prostoru.

3. V okviru zagotavljanja zaščite in pomoči žrtev trgovine z ljudmi je policija v letu 2006 aktivno sodelovala z nevladnima organizacijama društvom Ključ in Slovensko Karitas. Slednja je v letu 2006 izvajala tudi program oskrbe žrtev trgovine z ljudmi. Pripravljen je tudi osnutek sporazuma o sodelovanju med Generalno policijsko upravo in Slovensko Karitas, ki bo podpisan v letu 2007.

4. Slovenska Karitas je v obdobju od 22.5. do 31.12.2006 v okviru projekta »Oskrba žrtev trgovine z ljudmi« obravnavala **21 oseb** žrtev trgovine z ljudmi in v okviru tega izvedla:

- vključitev 9 oseb v krizno namestitvev, v skupnem trajanju 96 dni,
- obravnava 12 oseb, ki se niso vključile v krizno namestitvev,
- sodelovanje z državnimi institucijami,

- sodelovanje z drugimi vladnimi in nevladnimi organizacijami, ki se ukvarjajo s problematiko trgovanja z ljudmi in migracij

Osebam, vključenim v krizno namestitvev, je bila zagotovljena namestitvev, prehrana, obleka/obutev, higienski pripomočki, prevajanje, pravno svetovanje, psihosocialna pomoč, prevozi, spremljanje, 24-urno varstvo (glede na želje in potrebe uporabnikov), podpora v postopkih pred sodiščem in organi pregona, zdravstvena oskrba, zaposlitvene delavnice (slikanje, ročna dela, literatura, aktivno preživljanje prostega časa,...), žepnina in »priboljški« (cigarete, časopisi,...), varovanje (kadar je bilo to potrebno), povratek v matično državo (8 oseb), pomoč pri urejanju statusa in pridobivanju dokumentov za bivanje v RS ter vključitev v izobraževanje (1 oseba) in duhovna oskrba (na željo uporabnikov).

Z osebami, ki se niso vključile v krizno namestitvev, je bil opravljen informativni razgovor, nudilo se jim je prevajanje, pravno svetovanje, prva psihosocialna pomoč, seznanjene pa so bile tudi z možnostjo in opisom krizne namestitve. Nekatere obravnavane osebe niso želele sodelovati z organi pregona in so zato zavrnilo ponudbo za vključitev v krizno namestitvev, nekatere pa so krizno namestitvev zavrnilo iz drugih razlogov (druge nastanitvene možnosti, lastni viri,...).

Države izvora obravnavanih oseb: Slovaška, Ukrajina, Moldavija, Kolumbija, Dominikanska Republika, Turčija, Albanija, Črna Gora, Makedonija,.

Starost uporabnikov/ic: večinoma med 20- 23 let (najmlajša oseba 19let, najstarejša oseba 35 let).

Spol: pretežno ženske (od vseh tudi 2 moška)

Za popolno izvajanje programa krizne namestitve je bila:

- zagotovljena 24 urna strokovna na telefonu in 24 urna dosegljivost strokovnjaka,
- izvajanje oskrbe žrtev trgovine z ljudmi preko kriznih in varnih namestitvev,
- zaključek programa namestitve žrtve v program oskrbe in njihov povratek v domovino,
- sodelovanje z organi policije, tožilstva, sodišča in Centrom za tujce,
- vzpostavitev in nadgraditev sodelovanja s sorodnimi tujimi organizacijami, ki delujejo na področju trgovine z ljudmi.

V okviru pomoči žrtvam se je izvajal tudi podporni program revitalizacije in resocializacije, v okviru katerega je bilo:

- zagotovljeno 24 urno dežurstvo na telefonu s strokovno podporo,
- svetovalno delo in spremljanje uporabnic v programu re-socializacije in re- vitalizacije žrtev trgovine z ljudmi, ki so že zaključile osnovni program oskrbe žrtev, ali pa so se vključile na priporočilo druge NVO.

5. Društvo Ključ je na svetovalno telefonsko linijo v letu 2006 prejelo 80 različnih klicev, nekatere večkrat, odvisno od težavnosti primera

V letu 2006 je Društvo Ključ eno od oblik pomoči nudilo **19 osebam** s predpostavko, da gre za žrtve trgovine z ljudmi, od tega so bile 3 mladoletne. Izvedenih je bilo 11 kriznih namestitvev, 5 večkratnih svetovalnih razgovorov (osebe so bile nameščene v Azilnem domu ali Centru za tujce), v 2 primerih so nudili pomoč pri iskanju pogrešanih slovenskih mladoletnih deklet.

Države izvora obravnavanih oseb: BiH, Slovaška (2), Bolgarija (8), Srbija (2), Ukrajina (1), Črna Gora (1)

Starost uporabnikov/ic: med 20 – 29 let, 2 uporabnici mladoletni (15 in 17 let).

Spol: pretežno ženske, od vseh tudi 1 moški.

Tabela 5: Število oseb žrtev trgovine z ljudmi, obravnavanih s strani nevladnih organizacij

	Število obravnavanih oseb – žrtev trgovine z ljudmi	Od tega mladoletnih oseb	Ženske / Moški	Število oseb – krizna namestitvev	Pomoč pri vrnitvi v matično domovino
Slovenska Karitas	21		19 / 2	9	8
Društvo Ključ	19	3	18 / 1	11	11
Skupaj	40	3	37	20	19

Projekt EQUAL

Slovenija bo oktobra 2007 zaključila izvajanje projektov v okviru Pobude Skupnosti EQUAL za obdobje 2004-2006. Za izvajanje pobude je namenjenih 6,4 milijona EUR iz Evropskega socialnega sklada in 2,1 milijona EUR nacionalnih sredstev.

Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve je kot organ upravljanja pobude EQUAL v dogovoru z Evropsko komisijo pripravilo Program pobude skupnosti EQUAL (PPS EQUAL), ki ga je 29. aprila 2004 sprejela tudi Vlada RS, 7. julija 2004 pa uradno potrdila evropska komisija. Glavni cilj PPS EQUAL je razviti in preizkusiti nove rešitve za boj proti diskriminaciji na trgu dela, in sicer prek partnerskega sodelovanja, ki vključuje tudi transnacionalne partnerje.

V pripravljalnem obdobju (28.10.2004 – 28.4.2005) izvajanja PPS EQUAL je moralo 26 razvojnih partnerstev, ki so bila izbrana na javnem razpisu, med drugim pripraviti tudi ustrezen Sporazum o razvojnem partnerstvu, ki vključuje tudi Sporazum o transnacionalnem sodelovanju. Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve je potrdilo 20 sporazumov, na podlagi katerih razvojna partnerstva od 23. 6. 2005 dalje izvajajo svoje projekte.

Eno izmed potrjenih razvojnih partnerstev je tudi razvojno partnerstvo oz. projekt: (Re)integracije žrtev trgovine z ljudmi, ki ga koordinira Društvo Ključ – Center za boj proti trgovini z ljudmi. Projekt je namenjen tujcem/kam kot tudi slovenskim državljanom/kam. Vključuje socialno in delovno (re)integracijo s katero razvojno partnerstvo želi doseči, da žrtev trgovine z ljudmi pridobi samozavest, samoiniciativnost in samo-odločnost, kar je v času izkoriščanja izgubila. Razvojno partnerstvo je organiziralo vrsto posvetov in okroglih miz s ključnimi akterji, ki določajo pogoje zaposlovanja tujcev/k s ciljem izboljšanja pogojev njihovega vključevanja – vrnitve na trg dela, v projekt aktivno vključuje ciljno skupino, ter se povezuje s transnacionalnimi partnerji, ki izvajajo projekte z istega področja. Iz PPS Equal je bilo projektu dodeljenih 232.799,90 EUR (55.788.167,- SIT) sredstev, do konca leta 2006 pa je MDDSZ koordinatorju povrnilo izkazane izdatke v skupni višini **70.330,40 EUR** (16.853.976,64 SIT).

V program (re)integracije sta bili v letu 2006 vključeni dve uporabnici. Z eno od uporabnic je Društvo Ključ predčasno prekinilo sodelovanje zaradi zlorabe zaupanja.

V. Mednarodno sodelovanje

Predstavniki MDS so se v letu 2006 v okviru svojih organizacij in / ali kot člani skupnih delegacij udeležili številnih mednarodnih dogodkov s področja boja proti trgovini z ljudmi in sicer:

1. Sedemnajstega marca 2006 je v okviru OVSE na Dunaju potekala konferenca na visoki ravni, organizirana v sklopu "Zavezništva zoper trgovino z ljudmi" o boju proti trgovini z ljudmi, posebej z ženskami in otroki - preventiva, zaščita, pregon. Konference se je udeležila predstavnica MZZ in predstavnik Društva novinarjev, oba kot člana MDS.
2. Pod Belgijskim predsedovanjem Delovni skupini za harmonizacijo kazenske zakonodaje na področju ilegalnih migracij in trgovine z ljudmi v okviru mednarodne organizaciji ICMPD (International Center for Migration Policy Development), je v Yerevanu - Armenija med 15. in 16. majem 2006 potekal drugi - nadaljevalni sestanek. S strani Slovenije se je zasedanja udeležil nacionalni koordinator za boj proti trgovini z ljudmi, ki je predstavil prispevek in vodil drugi del sestanka na temo Institucionalni okvir in načini učinkovite koordinacije.
3. Urad za enake možnosti žensk in moških je 21. junij 2006 organiziral konferenco na temo gibalno evropskega in slovenskega razvoja. V sklopu tematike »Boj proti nasilju in trgovini z ljudmi« je nacionalni koordinator za boj proti trgovini z ljudmi podal prispevek na temo urejenosti področja v R Sloveniji.
4. Delegacija v sestavi predstavnice MZZ in predstavnika MNZ, kot nacionalnega koordinatorja za boj proti trgovini z ljudmi se je udeležila Konference strokovnjakov za uresničevanje načrta EU za zatiranje in preprečevanje trgovine z ljudmi, ki je bila v Bruslju, 28. – 29. junija 2006 in sta jo organizirala avstrijsko predsedstvo EU in Evropska komisija. Srečanje je bilo namenjeno uresničevanju Načrta EU o najboljših praksah, standardih in postopkih za preprečevanje in boj proti trgovini z ljudmi. Razdeljeno je bilo v sklope in sicer: ko-ordinacija in sodelovanje v okviru institucij in držav EU, identifikacija žrtev trgovine z ljudmi ter vzpostavljanje mreže organizacij v regijah.
5. Svet Evrope – Evropska Komisija za demokracijo (Beneška komisija) je organizirala štiridnevni seminar na temo ilegalnih migracij in trgovine z ljudmi, ki je potekal med 9. in 12. oktobrom v Trstu. Seminarja se je udeležil predstavnik MNZ, kot nacionalni koordinator boja proti trgovini z ljudmi ter na povabilo organizatorja, predaval na temo vzpostavitev nacionalnih strategij in mehanizmov za boj proti trgovini z ljudmi. Ostali udeleženci seminarja so bili predstavniki vladnih služb držav JV Evrope.
6. Predstavnica MZZ se je udeležila Konference "Nove poti za preprečevanje trgovine z ljudmi? Kako se lotiti povpraševanja?", ki je bila v Varšavi, Poljska, 11.-12. oktobra 2006 v organizaciji Mednarodne organizacije za migracije (IOM) in Ministrstva za notranje zadeve Poljske. Na konferenci so bili predstavljeni rezultati enoletne regionalne študije z naslovom "Poglobljene aplikativne raziskave za boljše razumevanje povpraševanja po trgovini z ljudmi". V študijo, ki je bila opravljena 2006, so bile vključene Poljska, Madžarska, Slovaška in Slovenija. Nosilec študije je bila Mednarodna organizacija za migracije IOM, financirana pa je bila s strani projekta Evropske komisije AGIS 2005. S slovenske strani je pri študiji sodeloval Mirovni inštitut, Inštitut za sodobne družbene in politične študije v Ljubljani.
7. V okviru finskega predsedovanja EU je med 31. 10 in 1. 11. 2006 potekal seminar v Helsinkih na temo »Identifikacija otrok kot potencialnih žrtev trgovine z ljudmi«. Seminarja, ki je bil namenjen državnim uslužbencev, katerih delo posega na področje boja proti trgovini z ljudmi predvsem v postopkih identifikacije otrok kot potencialnih žrtev kaznivih dejanj v povezavi s trgovino z ljudmi, se je udeležil predstavnik MNZ – Sektorja za azil.

8. V okviru 61. rednega zasedanja Generalne skupščine Združenih narodov je 14. in 15. septembra 2006 potekal Visoki dialog o migracijah in razvoju, Na zasedanju Visokega dialoga je bila med drugim organizirana okrogla miza na temo "Ukrepi za zagotovitev spoštovanja in zaščite človekovih pravic migrantov in za preprečevanje in boj proti tihotapljenju migrantov ter trgovine z ljudmi". Slovenska delegacija, ki je bila sestavljena iz predstavnikov MNZ in MZZ, je sodelovala pri omenjeni okrogli mizi. V razpravi je izpostavila večplastne ukrepe, s katerimi lahko zagotovimo uravnoteženo in celovito migracijsko politiko in tudi trgovino z ljudmi, ki zaradi svoje specifičnosti in zavestnega kršenja temeljnih človekovih pravic žrtev trgovine z ljudmi, postaja eden pomembnejših izzivov na svetovni ravni. Poudarila je, da so na mednarodni ravni že sprejeti, vendar ne povsod uveljavljeni številni ukrepi za preprečevanja trgovine z ljudmi, kar pomeni, da so v določeni meri že opredeljeni dokaj čvrsti skupni pravni temelji. Potrebno jih je seveda ratificirati in ukrepe začeti tudi uveljavljati v praksi.

9. Organizacija za varnost in sodelovanje v Evropi (OVSE) je med 16. in 17. novembrom 2006 organizirala letno konferenco na temo »Trgovina z ljudmi za namen izkoriščanja delovne sile in prisilnega dela«, ki se je s strani Slovenije udeležil predstavnik MNZ, nacionalni koordinator za boj proti trgovini z ljudmi.

10. V Tripoliju, Libija je v času od 22. - 23. novembra 2006 potekala prva Afriška unija - Evropska unija (AU-EU) konferenca o migracijah in razvoju, ki se jo je udeležila slovenska delegacija v sestavi MNZ, MZZ. Konferenca je bila namenjena razpravi o večdimenzionalnih vidikih mednarodnih migracij in razvoju ter sprejemu Skupne evro-afriške deklaracije in Akcijskega načrta v boju proti trgovini z ljudmi, kot podlaga za prihodnje sodelovanje med EU in Afriko.

11. Slovenska policija je v letu 2006 aktivno sodelovala z Interpolom, Europolom in SECI Centrom pri odkrivanju in preprečevanju kaznivih dejanj s področja prostitucije in trgovine z ljudmi. V okviru CEPOL-a (evropske policijske akademije) je Slovenija organizirala seminar na področju trendov organizirane kriminalitete v bodočnosti, kjer je bil del seminarja namenjen področju trgovine z ljudmi.

12. Z vidika mednarodnega sodelovanja Ministrstva za pravosodje, ministrstvo pri sodelovanjih v zakonodajnih projektih s področja kazenskega prava Evropske unije za države kandidatke za članstvo v Evropski uniji ter druge države vedno vztraja, da je treba, kolikor seveda lahko vpliva na vsebino zakonodaje navedenih držav, vstavljati v predloge navedenih zakonov kazniva dejanja s področja trgovine z ljudmi. Tako je npr. v septembru 2006 doseglo, da so bila v t.i. "katalog kaznivih dejanj" v osnutku Zakona o odgovornosti pravnih oseb za kazniva dejanja Republike Srbije vstavljena tudi kazniva dejanja, povezana s trgovino z ljudmi.

13. Slovenska Karitas je vzpostavila obliko mednarodnega sodelovanja pri reševanju konkretnih težav in stisk žrtev trgovine z ljudmi, posebno v primerih, ko so se žrtve vračale v svojo domovino. V teh primerih se je vzpostavilo sodelovanje in pripravila socialna in strokovna mreža za sprejem uporabnice. Pri tem sta sodelovali nacionalna ali regionalna strokovna organizacija (IOM, La Strada) in človekoljubna organizacija (ena izmed mreže znotraj internacionalne Caritas). Vsaka iz svojega vidika sta poskrbeli in oskrbeli žrtev – sprejem in spremstvo iz postaje, vključitev v program reintegracije in resocializacije, materialna pomoč.

Vključitev v mrežo organizacij, ki delujejo na področju boja proti trgovini z ljudmi pa je potekala tudi na načelni ravni, z željo po sodelovanju v konkretnih primerih, izmenjavi informacij in izkušnjah ter medsebojni podpori.

Po vzpostavitvi programa pomoči žrtvam trgovine z ljudmi se je Slovenska Karitas povezala in vključila v mednarodno organizacijo COATNET (43 članic), povezala z organizacijami

združenimi v Caritas International (svetovna organizacija z 162 članicami) in sosednjimi nacionalnimi Caritas.

14. 14. Predstavnica Slovenske Karitas se je udeležila preventivne delavnice kje?, ki jo je pripravila organizacija Coatnet v sodelovanju z Evropsko karitas. Delavnice so se aktivno udeležili s svojimi prispevki predstavniki Caritas Europa, COATNET, SETIK, Caritas Armenia, Medical Missionary of Mary, Czech Caritas, Češko Notranje ministrstvo, IOM Czech Republic in La Strada Czech Republic. Namen srečanje je bila izmenjava izkušenj in idej pri pripravi preventivnih ozaveščevalnih akcij za splošno javnost in stranke prisilne prostitucije.